*І чужому научайтесь,
Й свого не цурайтесь...*
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація „Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City, N.J. 07303
Телефони: (201) 434-0237, (201) 434-0807
з Ню Йорку (212) 227-4125
УНСоюзу: (201) 451-2200
з Ню Йорку (212) 227-5250, (212) 227-5251

РІК LXXXI. Ч. 153. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК СЕРЕДА, 28-го СЕРПНЯ 1974 ЦЕНТІВ 20 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK WEDNESDAY, AUGUST 28, 1974 No. 153. VOL. LXXXI.

СЕНАТОР ТЕФТ ЗГОЛОСИВ РЕЗОЛЮЦІЮ В ОБОРОНІ ВАЛЕНТИНА МОРОЗА; ГОЛОДІВКУ СОЛІДАРНОСТИ У ВАШИНГТОНІ ПРИПИНЕНО

Дивізійники відзначають 30-річчя боїв під Бродами і 60-річчя УСС-ів

Детройт (О. Л-ий) — Центральні відзначування цьогорічних ювілеїв 30-річчя боїв під Бродами Української Дивізії „Галичина" та 60-річчя вимаршу Українських Січових Стрільців відбудуться з рамени Крайової Управи Братства кол. вояків І-ої Української Дивізії УНА в ЗСА та Станиці Братства в Детройті під час вільних днів з нагоди Свята Праці.

Ювілейний бенкет для відзначення цих обидвох річниць з відповідною святочною та мистецькою програмою відбудеться в суботу, 31-го серпня ц. р. о год. 6:30 вечора в залі Румунської Православної Катедри при 18405 Зах. 9-ій вул. у Савтфілд, Детройт, з участю членів Головної Управи Братства Дивізійників, Крайових Управ у ЗСА і Канади, поблизьких Станиць та членів і представників інших комбатантських, молодечих і громадських організацій та громадянства.

В неділю, 1-го вересня о год. 11:30 перед полуднем буде відслужена Служба Божа і Панахида на Церковній Оселі в Дрейтон-Плейнс коло Понтіяку недалеко Детройту, а після того відбудеться товариська зустріч кол. вояків з громадянством.

Цієї суботи Андрій Добрянський, Рафаїл Венке та Володимир Гентіш будуть атракцією мистецької імпрези на Союзівці

Андрій Добрянський

Рафаїл Венке

Союзівка, Кергонксон. — На довгий „вікенд" з нагоди свята праці на Союзівці заплянувано дуже різноманітну програму. Вже в п'ятницю, 30-го серпня, буде забава при звуках власної оркестри Союзівки, в супроводі якої співатиме працівниця Союзівки Оксана Борбич.

У суботу, 31-го серпня, культурно-мистецька програма складатиметься з гостинних виступів соліста Метрополітальної опери басбаритона Андрія Добрянського, скрипаля Рафаїла Венке та гумориста Володимира Гентіша. Мистецькими програмами цього довгого „вікенду" провадитиме конферансьє Аня Дидик. Після суботньої мистецької програми — забава, на якій гратимуть дві оркестри: музично-вокальний ансамбль „Рушничок" із Монтреалю та оркестра „Темпо" під керівництвом Іринея Коваля. Ці оркестри вже раніше грали на Союзівці, здобуваючи похвали від вакаційників і гостей різного віку. „Рушничок" і „Темпо" також гратимуть на третій забаві того „вікенду", яка відбудеться в неділю, 1-го вересня. Ця недільна забава розпічнеться зразу після музичної ревії „Нема то як на Союзівці", яку виконають працівники Союзівки.

Під час „вікенду" Свята Праці на Союзівці також проходитимуть крайові тенісові та плавацькі змагання за індивідуальні першості Української Спортової Централі ЗСА та Канади та за чаші й медалі УНСоюзу, „Свободи", „Українського Тижевника", Союзівки та п-і Марії Душник. Організатором змагань з доручення УСЦАК є Карпатський Лещетарський Клюб в Ню Йорку. Плавацькі змагання відбудуться в суботу, 31-го серпня, а тенісові почнуться вже в п'ятницю, 30-го серпня, та триватимуть аж до понеділка, 2-го вересня.

Не менш цікавим буде „вікенд" 14-15-го вересня. Субота, 14-го вересня — це Союзовий День. Тоді також відбудеться вибір вже 19-ої з черги „Міс Союзівки".

Культурно-мистецька програма складатиметься з виступу танцювального ансамблю Петра Марунчака з Монтреалю. Між іншим, минулорічна „Міс Союзівки" Донна Марунчак — це дочка керівника та хореографа цього ансамблю. Вона коронуватиме свою наступницю під час суботньої забави, на якій гратиме музично-вокальний ансамбль „Рушничок".

У суботу та неділю, 14-15 вересня, на Союзівці проходитимуть два спортові турніри: жіночий відбиванковий турнір УСЦАК та тенісовий турнір УНСоюзу, так званий „Турнір 16-ох і 8-ох найкращих". Участь в цьому тенісовому турнірі — тільки за запрошенням. В групі чоловіків змагатиметься 16 тенісистів, а в групі сеньйорів 8 змагунів.

У 80-РІЧЧЯ УНСОЮЗУ

ЮВІЛЕЙНА ЧЛЕНСЬКА КАМПАНІЯ УНС

МЕТА ЧЛЕНСЬКОЇ КАМПАНІЇ	6,000
ДОСІ ПРИЄДНАНО НОВИХ ЧЛЕНІВ	2,803
ДО ОСЯГНЕННЯ МЕТИ ЩЕ ПОТРІБНО	3,197

Впродовж минулого тижня одержала Головна Канцелярія 74 оплікації нових членів. Серед них по дві і більше аплікацій надіслали наступні організатори, конвенційні делеґати і секретарі Відділів:

Олександер Яремко (новий Відділ ч. 154) — 23 аплікації нових членів, Степан Мисак (В. 104) — 5, Іван Петрунцьо (В. 78) — 4, Володимир Маскула (В. 248) — 3, мгр Володимир Сенежак (В. 27) — 2, Іванна Вардел (В. 241) — 2, Юрія Ґуґлик (В. 259) — 2, Іван Івасюк (В. 259) — 2, Михайлина Іванюк (В. 290) — 2, Олександра Яворська (В. 344) — 2, Михайло Захарко (В. 349) — 2, Марія Сцібайло (В. 452) — 2, Петро Кірик (В. 475) — 2, та 22 секретарі, конвенційні делеґати й організатори по одній аплікації.

СЕНАТСЬКА КОМІСІЯ ПРОХАЄ ПРЕЗИДЕНТА „ВИСЛОВИТИ СТУРБОВАНІСТЬ ЗСА ЩОДО БЕЗПЕКИ І СВОБОДИ ВАЛЕНТИНА МОРОЗА"

Вашингтон. — Заходи членів Комітету Оборони Валентина Мороза увінчались великим успіхом у четвер, 22-го серпня, коли сенатор Роберт Тафт, молодший, з Огайо, вніс резолюцію на форумі Сенату, яка закликає американський уряд офіційно висловити стурбованість долею ув'язненого українського історика й публіциста Валентина Мороза.

Звертаючись до своїх колеґ-сенаторів того дня, сенатор Тафт сказав:

„Я віддавна підтримую політику уряду, спрямовану на поліпшення відносин із Совєтським Союзом. Але, я також вірю в те, що ціною поліпшення цих відносин не може бути наша мовчанка про нехтування основних прав людини в Совєтському Союзі. В резолюції, яку я зараз подам, говориться про таке нехтування — про ув'язнення Валентина Мороза".

Далі сенатор Тафт розповів про Валентина Мороза, про його засуд і причини цього засуду, про окремішність української історії й культури від російської і про постійну боротьбу за збереження українських традицій. Він сказав, що, виступаючи на захист української культури, Валентин Мороз не робив нічого іншого, як користувався основними людськими правами, ґарантованими совєтською конституцією. Назвавши ув'язнення Мороза несправедливим, сенатор Тафт закликав своїх колеґ-сенаторів висловити стурбованість долею Валентина Мороза, умовами його ув'язнення і домагатись його звільнення. Далі він закликав Сенат схвалити подану ним резолюцію, а президента Форда — висловити совєтському урядові стурбованість американців у якмога найбільш рішучій формі.

На кінець свого виступу в Сенаті, Роберт Тафт подав проєкт своєї резолюції, якій надано число 392:

Тому, що Валентин Мороз — історик, публіцист і проповідник недоторканости культури українського народу — тепер ув'язнений у Совєтському Союзі на підставі обвинувачень в анти-совєтській аґітації й пропаґанді; і

„Тому, що ці обвинувачення безпідставні з огляду на те, що в своїх мужніх намаганнях зберегти й оборонити права українського народу, його культуру і принципи основних людських прав Валентин Мороз не робив нічого іншого, як користувався правами, ґарантованими Конституцією Совєтського Союзу; тому ми постановляємо, що Сенат повинен попросити Президента висловити стурбованість уряду З'єднаних Стейтів щодо безпеки й свободи Валентина Мороза, історика, публіциста й проповідника недоторканости культури українського народу.

„Розділ 2. Секретареві Сенату доручено передати копії цієї резолюції Президентові і Державному Секретареві."

Без спротиву, цю резолюцію передано на розгляд сенатської комісії закордонних справ і опубліковано в Книзі протоколів Конґресу.

Попереднього дня сенатор Роберт Тафт надіслав телеграму до президента Форда з подібним закликом у справі Валентина Мороза.

Китай еволюціонує на право — твердить совєтська газета

Москва. — Газета „Известия" з 26 серпня опублікувала черговий совєтський напад на комуністичний Китай, тим разом закидаючи, що „правляча кліка" Мао Тсе-тунґа щораз то більше еволюціонує на право, знаходячи „однозгідність" в поглядах з буржуазними противниками комуністичної ідеології. Крім того „Известия" твердить, що Мао Тсе-тунґ не має ніякої леґальної основи для управління країною. Хоч нічого нового совєтська газета не сказала на тему совєтсько-китайських відносин, то така гостра полемічна стаття небавом після повороту з Пекіну совєтського представника У. Ільїчева — має особливу вимогу і підтверджує здогади, що переговори в справі поладнання прикордонного конфлікту у зв'язку з захопленням китайцями совєтського гелікоптера з летунами — не привели до ніякого позитивного висліду.

Останні дні голодівки солідарности з Валентином Морозом у Вашинґтоні. Мешканці столиці і туристи живо цікавились причиною голодівки, розпитуючи про неї голодуючих, що й видно на цій фотознімці.

ГОЛОДІВКУ СОЛІДАРНОСТИ У ВАШИНҐТОНІ ПРИПИНЕНО З УВАГИ НА ВІДПУСТКУ В НАРАДАХ КОНҐРЕСУ

Вашинґтон. — Голодівку солідарности з Валентином Морозом у Вашинґтоні закінчено в суботу, 24-го серпня, рішенням Комітету Оборони Валентина Мороза, який водночас повідомив про продовження і поширення заходів на оборону Мороза та інших поборників людських прав в Україні. Співголова Комітету Євген Іванців заявив, що першу фазу акції у Вашинґтоні, зокрема голодівку, припинено у зв'язку з перервою в нарадах Конґресу ЗСА, до якого була скерована більшість праці Комітету протягом минулого місяця. В голодівці, яка почалася 31-го липня, взяло участь 11 молодих українців з Вашинґтону, Балтимору, Клівленду, Детройту, Чикаґо і Сейнт Пол.

Комітет у суботу також опублікував декларацію, в якій накреслено пляни Комітету на майбутнє. Ці пляни передбачають посилення акції серед української громади, започаткування „Фонду оборони людських прав в Україні" і підготування відкриття постійного бюра для цієї мети у Вашинґтоні.

Про кінець голодівки й пляни Комітету на майбутнє повідомлено під час демонстрації в суботу ввечорі. Приблизно сто осіб взяло участь у цій демонстрації - поході з плякатами попри Білий Дім і з запаленими свічками до совєтського посольства, де через вулицю від будинку посольства відбулася протестаційна й інформативна програма. Відкрив програму Євген Іванців, який коротко підсумував усю працю у Вашинґтоні за минулий місяць — голодівку, клопотання в

(Закінчення на стор. 3-ій)

Совєтський письменник А. Левітін-Краснов апелює до Папи Римського в справі В. Буковського

Москва. — Совєтський письменник Левітін-Краснов звернувся із зверненням до папи Павла VI, закликаючи його виступити в обороні Володимира Буковського, який находиться в ув'язненні в Пермській області. У листі повний текст якого опублікувало „Новое Русское Слово" з 27 серпня, Краснов пише, що В. Буковський є важко хворий і що „над ним нависла загроза смерти. Володимир Буковський зробив багато для віруючих людей: він піднімав свій голос кожний раз, коли їх переслідували. Чиж ж ми нічого не зробимо, щоб йому допомогти?" — запитує автор заклику і додає:

„Кому, як не Вам, першому з єпископів Вселенської Церкви, допомогти йому, підняти свій голос в його обороні... Виконайте і Ви це наше прохання і мільйони людей віддадуть хвалу Богові і визнають у Вашій особі справжнього слугу Ісуса Христа".

Лист-звернення А. Певітіна-Краснова датований 2-го липня 1974 року. У листі письменник дає свою повну адресу в СССР.

Українські науковці беруть активну участь у Міжнародному Конґресі Математиків

Ванкувер, Канада. — Українські професори математики д-р Осип Андрушків, д-р Роман Андрушків і д-р Володимир Вожаківський виступили з науковими доповідями на Міжнародному Конґресі Математиків, що почав тут свою працю 20серпня і триватиме до 30 серпня. У Конґресі приймає участь понад 6,000 математиків з усього світу. Крім активности на професійному відтинку, українські математики включилися в акцію оборони репресованого в СССР і запроторенего до закладу для божевільних математика Леоніда Плюща, який тепер перебуває у закладі для умовохворих у Дніпропетровську. Як відомо, з закликом до Конґресу виступити в обороні Леоніда Плюща звернувся академік-дисидент Андрей Сахаров, надсилаючи на адресу Конґресу телеграму в цій справі. Акцію на Конґресі очолив Міжнародний Комітет Математиків оборони Леоніда Плюща, утворений в Парижі під проводом проф. Мішеля Бруї. Комітет схвалив спеціяльне звернення до совєтського уряду, яке підписують учасники Конґресу.

Конґрес формально відкрито на урочистій імпрезі зранці 21 серпня в залі театру ім. королеви Єлисавети. Після слова президента Конґресу проф. Кокседера з привітальною промовою виступив губернатор Британської Колюмбії. Відкриття відбулося в присутності понад 4,000 учасників. Одною з важливих імпрез на Конґресі було відзначення і вручення нагород Філда, які на полі математики вважаються нарівні з нагородами Нобеля. Дві нагороди і медалі Філда одержали проф. Енріко Бомб'єрі з Пізи та Дейвід Мамфорд з Гарварду. Згідно з умовами цього відзначення, їх можуть одержати тільки молоді науковці, тобто такі, які не переступили 40-го року життя.

На окремих сесіях груп доповідали проф. Осип Андрушків з Сітон Гол університету („Метода правдоподібности для визначення числа нулевих складників у розвиненні визначника"), проф. Роман Андрушків з Нюаркського Інженерного Коледжу („Квадратична проблема для властивих значень") та проф. Володимир Вожаківський з Лонґ Айленд університету („Метода правдоподібности до приближення розв'язки параболічного диференціяльного рівнання"). Проф. Осип Андрушків є, як відомо, президентом Наукового Товариства ім. Шевченка в ЗСА.

Українська група нав'язала контакт і співпрацю з Міжнародним Комітетом для Оборони Леоніда Плюща, що його очолює проф. Мішель Бруї з Франції. До цього Комітету увійшло понад 50 найвидатніших математиків світу, яких затривожила доля Леоніда Плюща. Серед них є такі математики: Л. Альфорс з Гарварду, Л. Берс з Ню Йорку, А. Борел з Принстону, Г. Картен з Парижа, А. Шварльс з Парижа, Дж. Дюдіней з Нісси, В. Ексман з Цюріху, С. Елленберг з Ню Йорку, І. Гальперін з Торонта, С. Янага з Токіо, Н. Джекобсон з Ейл, Д. Лемян з Ліль, С. Мейл з Беркелей, Каліфорнія. З Міжнародним Комітетом зв'язки втримував проф. Роман Андрушків.

В суботу 24 серпня Комітет відбув надзвичайне засідання, на якому схвалив вислати телеграму до Андрея Сахарова у відповідь на його заклик виступити в обороні Леоніда Плюща. Крім того узгіднено текст звернення до совєтського уряду, що його підписуватимуть присутні на Конґресі математики. У зверненні вимагається звільнення Леоніда Плюща та можливости йому лікуватися за його власним вибором і вибором його родини.

Треба відзначити, що помічним у праці українських математиків були члени місцевого відділу Комітету Українців Канади (М. Гаранюк, І. Харина, а зокрема пані Эмілія Остапчук), а також екзекутивний директор КУК д-р С. Кальба. Всі вони були присутні на надзвичайному засіданні Міжнародного Комітету для Оборони Леоніда Плюща. Д-р С. Кальба склав подяку в імени українців Канади керівництву Комітету за його активність на відтинку оборони основних прав людини. У висліді заходів місцевої управи КУК справа Леоніда Плюща і заходи Міжнародного Комітету Математиків для Оборони Леоніда Плюща потрапила на сторінки місцевої канадської преси.

Українське Лікарське Товариство Північної Америки апелювало до Конґресу Математиків в справі Л. Плюща

Ню Йорк. — Управа Українського Лікарського Товариства Північної Америки інформує, що 5 серпня вона вислала на адресу д-ра Р. Джеймса, голови Організаційного Комітету для підготовки Міжнародного Конґресу Математиків у Ванкувері, лист, в якому звертає увагу на долю українського математика Леоніда Плюща, запротореного до закладу для умовохворих у Дніпропетровську. Нав'язаючи до заклику академіка А. Сахарова, Українське Лікарське Товариство зі свого боку висловилося у підтримку заходів на міжнародній арені з метою добитися від совєтського уряду звільнення Леоніда Плюща з ув'язнення у закладі для умовохворих. У листі Товариства зокрема звертається увагу на протизаконне використовування медицини та ліків у поборюванні дисидентського руху і для фізичного та психічного нищення дисидентів. Таку методу стосувала в роки Другої світової війни гітлерівська Німеччина, експерементуючи на людях у концтаборах, такі ж самі методи сьогодні стосується в СССР у боротьбі з людьми, які змагаються за основні права людини, стверджується у листі Товариства.

Лист-апель підписали д-р Юрій Кушнір — голова Товариства, і д-р Степан Ворох, голова Комісії для публічних зв'язків.

У Гантері відбудеться виставка картин Ірини Благітки

Гантер, Н. Й. — Дня 31-го серпня ц. р. від 31-го серпня до 2-го вересня тут відбуватиметься виставка картин Ірини Благітки, в її власному домі при дорозі 23 А. Мисткиня ще у Львові, протягом 5-ох років, студіювала мистецтво у нововідкритій модерній Школі малярства, архітектури і різьби при Технічній школі. У програму навчання цієї школи (два роки) входило загальне мистецтво — різьба і архітектура, а в пізніших трьох роках навчання проходила спеціялізація — малярство декоративно-штапюгове. У 1936-му році Ірина Благітка закінчила цю школу малярським дипломом. Вчив її професор Варшавської Академії Антін Міхалек.

МОЛОДА, МОЛОДА „СОЮЗІВКА"

Репортаж Леоніда Полтави

3

— Мене звати Леся Татомир, з Пенсильвенії. Щойно закінчила Темпел університет, учительський курс. Належу до Пласту у Філядельфії. Працюю на „Союзівці" вже 5 років: 3 роки як обслуга, а 2 роки сестричкою в Дитячому Таборі. Найбільше люблю рецитувати, виступаю на українських імпрезах. Рецитую тут, беру участь в інших програмах на „Союзівці", також співаю я виступала в нашій ґарній ревії „Нема то як на Союзівці". Виступала я також у Трентоні, де ми ставили „Сім струн".

А ось усміхнена чорнявка — „мавка", та не з Карпатських гір, а народжена в ЗСА Оксана Борбич—мистецький керівник ансамблю „Союзівки". Їй залишився ще тільки один семестр фортепіянових студій про Ратґерському Університеті. Вона вивчає також спів—і вже зібрала безліч оплесків старших і молодих гостей на „Союзівці". Належить до Музичного Інституту в Нюаарку, кляса професора Дарії Каранович. В університеті лекції фортепіяно дає їй професор Честер Сміт. Панна Оксана й сама вже розпочала вчити гри на фортепіяні молодших:

— Ще залишилося мені півроку студій до свого речиталю. Співаю українські, англійські пісні, також арґентинські — на вечорах. Я працюю тут третій рік, а вперше виступала на „Союзівці" із співом ще малою. Пані Біокуп мене „відкрила"

(Закінчення на стор. 3-ій)

Молоді „ґуцули", затруднені у влаштованому і вдекорованому в гуцульському стилі союзівському барі „Трембіта" (зліва): Олександер Покора, Петро Голик і Роман Кизик

СВОБОДА SVOBODA
Український щоденник · Ukrainian Daily

FOUNDED 1893

Ukrainian Newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Ass'n, Inc., 30 Montgomery St., Jersey City, N.J. 07303.

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.

Статті і дописи, підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. Незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. — За зміст оголошень Редакція не відповідає

Передплата: на рік — $24.00, на пів року — $12.50, на 3 місяці — $6.50. Для членів УНСоюзу 65 ¢ міс. За кожну зміну адреси — 25 ¢. Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

В обороні Леоніда Плюща

Готовість Міжнародного Конґресу Математиків, що якраз тепер відбувається у Ванкувері, Канада, включитися в акцію оборони українського математика - дисидента Леоніда Плюща, запротореного совєтським режимом до закладу для умовохворих у Дніпропетровську, є значним досягненням на відтинку боротьби за пошанування основних прав людини у світі. Математики світу виявили не тільки зрозуміння для важливости цього питання, а й рішились на конкретні заходи, приєднавшись до всіх тих, які не здають позицій в обличчі наступу совєтського тоталітаризму.

Треба відзначити як позитивний факт і це, що значне число математиків світової слави включилися у Міжнародний Комітет Математиків для оборони Леоніда Плюща, закликаючи водночас своїх колеґ у всіх країнах світу підтримати акцію, до якої кликав також у своєму апелі до Міжнародного Конґресу Математиків совєтський академік - дисидент, батько совєтської атомової бомби, Андрей Сахаров. Не приходиться тут черговий раз вказувати на важливість мобілізації публічної світової опінії в обороні нашого народу і його найвидатніших представників, які впали жертвами окупаційного режиму і сьогодні караються в тюрмах, на засланні, чи в закладах для умовохворих. Відгук вчених-математиків має свою вимову, яку треба належно оцінити, тим більше, що прийшла вона у дуже конечному, можна б навіть сказати — критичному часі.

У цю міжнародну акцію по лінії оборони Леоніда Плюща активно включились також вчені - математики українці з ЗСА і Канади, члени НТШ, які беруть участь у Міжнародному Конґресі Математиків. Вони не тільки виступали на Конґресі з власними науковими доповідями, але також співпрацювали з Міжнародним Комітетом Математиків для Оборони Леоніда Плюща. Цим вони заманіфестували міцну єдність українських науковців з усім українським народом, власним прикладом стверджуючи цей факт, що їм в однаковій мірі дорога наука, як і проблеми, які тривожать весь наш народ.

Великим позитивом було це, що від імени організованої української спільноти в Канаді речник Комітету Українців Канади взяв участь у нарадах Міжнародного Комітету Математиків для Оборони Леоніда Плюща і довів до відома зібраних вчених - математиків становище української громади до подій в СССР і топтання там основних прав людини.

Підсумовуючи, треба сказати, що акція оборони Леоніда Плюща є на правильній дорозі.

Нарід вітає зміну

Пройшло заледве два тижні від тієї історичної п'ятниці, 9-го серпня, як точно о год. 12-ій вполудне, Ричард М. Ніксон перестав бути президентом З'єднаних Стейтів Америки, а на звільнений ним найвищий пост країни заприсяжено Джералда Форда, який ніколи раніше не виявляв найменшого бажання бути президентом і за цей найвищий уряд не змагався у виборах. Тим не менше вже після того короткого часу, як Джералд Форд збігом обставин зайняв місце в Білому Домі, країна і нарід не тільки відідхнули з полегшою від — за словами самого ж президента Форда — „Вотерґейтської примари", але й прийняли цю зміну з новими надіями на світліше майбутнє. Президент Форд ці надії в багатьох відношеннях виправдує.

Вже перший виступ Джералда Форда на спільній сесії Конґресу три дні після об'няття президентури був очікуваним „свіжим повітрям" в американській політиці. Цю свіжість внесла головно безпосередність та наявна щирість у словах нового Президента. Замість попереднього політиканства, обрахованого радше на „враження", прийшла щира не тільки турбота проблемами народу, але й бажання та конкретні заходи, щоб їх наладнати. Це відноситься головно до господарської ситуації. Президент Форд в своєму першому виступі на спільній сесії Конґресу заповів, що він хоче бути президентом для всіх американців і вже кілька днів після того появились в пресі його фотознімки в оточенні чорних законодавців які раніше майже поголовно голосували проти його найменування на віцепрезидента. Промовистою характеристикою президента Форда може послужити обставина, що для проголошення своєї рекомендації щодо частинної амнестії для дезертирів В'єтнамської війни він вибрав, можна б сказати, найбільше невдячне форум — конвенцію Американських Ветеранів, які рішучо такій амнестії противляться.

До багатьох інших корисних характеристик та оцінок президента Форда додається також його відношення до релігії і Церкви. Його попередники, звичайно, влаштовували в неділі і свята Богослуження в Білому Домі, при чому запрошували по черзі священиків різних церков і рабінів. Президент Форд, як і всі віруючі люди, сам з родиною іде до церкви і йде до своєї церкви, отже йде молитись, а не „робити враження" і політику, від якої Церква в Америці конституційно відділена. Нарід вітає ці зміни в Білому Домі.

В Тунісі засуджено 175 комуністів

Туніс. — Туніський суд засудив 24 серпня 175 студентів та інтелектуалістів, обвинувачених у „підривній діяльності", на ув'язнення від шести місяців до десяти років. Перед судом находилося разом 202 обвинувачених, в тому 81 суджено в їх неприсутності. 27 ув'язнених звільнено. Всі обвинувачені були членами т.зв. Соціялістичної групи студій та дії в Тунісі, марксистської організації, якої головна квартира находиться в Парижі. Фактично ця група є тільки фронтом для поставленої поза законом Туніської комуністичної партії. Всі обвинувачені призналися, що вони є комуністами, але заперечили, що плянували повалити уряд президента Габіба Бурґіби.

Я. Гайвас

ЛЕҐАЛЬНЕ Й НЕЛЕҐАЛЬНЕ

1.

Тактика, добір методів, шляхів і засобів у політичній діяльності впливають великою мірою, а не раз навіть зовсім зумовлюють її кінцевий вислід. Майже щоденно на наших очах розіґруються драми, частенько навіть мелодрами, в результаті яких ті, що мали бути зверху, бо були всі так звані об'єктивні дані для цього, опинилися на дні, а кандидати до невдачі вийшли переможцями. Маневр, добра тактика, відповідні методи й умілий ужиток доступних інструментів стають підставою перемоги навіть над більшою силою. Це так у кожній боротьбі, а особливо в політичній. Ще виразніше видно це у визвольній боротьбі поневоленого народу, в якій моральні й суспільно - політичні вартості важать так багато. З другого боку поповнені помилки мстяться дуже важко. Деякі знавці справи доходять до висновку, що перемагає та сторона, яка ...робить менше помилок. У визвольній боротьбі програна битва це не лише тимчасова невдача, це може бути теж значне послаблення моральної видержливости, яка великою мірою заступає нерівність фізичних і матеріяльних сил. Свідомість широких народних мас, а в першу чергу їхніх провідників, у чому справа і незрушна певність правильности вибраного шляху є передумовою успіху; невдачі, нераціональне поступування, невміння керувати боротьбою можуть спричинити величезні щерби.

З огляду на те, що у визвольній боротьбі народу йдеться не лише про зміну системи правління та прихід нових людей до керівництва, але й про створення зовсім нової дійсности, вихід на арену історії зовсім нового суверенного чинника, нового ладу із зовсім новим духовим змістом, а тим самим повне заперечення старого, чужої системи з чужим духовим змістом, то зовсім зрозуміло, що оборонці старого уживають усіх, навіть найкрайніших засобів. Наша сусідськість з імперіялістичною Москвою, а особливо десятиліття большевицької влади переконують нас у цьому.

Щоб закріпити свою насильством побудовану владу, большевицькі імперіялісти пішли на знищення десяток мільйонів людей, вирвали з історичного коріння менші народи, зруйнували неповторні культурні й соціяльні вартості. При такому стані визвольним силам і їхньому керівництву треба особливої обережности, холодного розрахунку, щоб не виступати заскоро, щоб не бути неприготованим, щоб не виставляти себе під удар, але, з другого боку, і це не менше важливе, щоб не проґавити пригожого моменту, сприятливого укладу сил і умов. Показовими під цим оглядом були шістдесяті роки. Комуністична партія і большевицький уряд опинилися в обличчі непрохідних, неусувальних труднощів. Безглуздя створеної ними системи, властивий тій системі терор, переслідування одиниць і народів, безконечна черга внутрішніх невдач поставили в очах людської маси, а навіть деяких партійних кіл величезний знак запиту як щодо їхньої цілі, так і щодо методів. Захиталася „надбудова", бо ціла „база", господарська структура, яка мала бути оправданням тієї „надбудови", виявила свою непридатність. „Найбільший здобуток" комуністичної системи, злощасна колективізація довела до перманентних нестач, наслідком чого почали в компетентних колах появлятися голоси про конечність її зміни. Другий „стовп" комуністичної системи, національна політика, був удосконаленням тієї русифікації, яку вели Пьотр первий і Катерина друга, олександри, ніколаї, валуєви, столипіни тощо. Про очевидну несусвітність „наукового соціялізму" навіть не приходиться говорити. Власне на цьому роздоріжжі, в часі внутрішніх хитань прийшла перша хвиля зрушення, яка мала подвійне коріння: прагнення суспільств і народів та прагнення людини бути собою. Хоч ніхто цього не уплянував, не викалькулював, це зрушення прийшло якраз у відповідний момент. Своїми формами і змістом воно теж повністю відповідало потребі. Воно заскочило партію і режим неприготованими й, поки ті вспіли перейти до протинаступу, запустило таке глибоке коріння й так розвинулося, що, як показує дальший розвиток подій в СССР, партія вже його знищити не може, може лише ослабити те, що на поверхні, але те, що в глибині життя, знов випустить нові паростi.

Ми, українці, належимо до тих, що в своєму довгому історичному існуванні не раз ставали перед вибором: що в даній ситуації висувати як безпосередню ціль, як високо замірятися. В такому виборі завжди були і будуть різниці поглядів. Одначе, ці різниці не можуть викликати сумнівів щодо основної мети. Ці різниці тільки вказують, що у нас, як і в кожного розвиненого народу, є різні людські характери, різні способи думання, різні сили, і та різність власне нас об'єднує й творить цілість. Вона дає змогу всестороннього розгляду й аналізи, повного урахування всіх співчинників і таким способом уможливлює найправильнішу розв'язку. Це важливе особливо сьогодні, коли ми після зрушення 60-их років і нової хвилі большевицького терору входимо в новий етап, на вищий ступінь. Хоч перед нами не раз постають ті самі питання, як і в 60-их роках і перед тим, відповіді на них не мусять, навіть не можуть бути ті самі.

Є серед нас чимала група людей, які твердять, що в існуючих поза залізною засло-

(Закінчення на стор. 3-ій)

Д-р Роман С. Голіят

СОЛЖЕНІЦИН ПРО СИСТЕМУ ТЕРОРУ В СССР

Про фізичне й духове винищування українського й інших народів Москвою появилося доволі багато українських та чужомовних публікацій. Були також свідчення в Конґресі ЗСА осіб, які пережили штучний голод в Україні в 1933 році. В Україні важко знайти родину, яка не зазнала б наслідків політики совєтського протинародного, тоталітарного режиму. Найновіша книга Александра Солженіцина, нобелівського лавреата і свідка цієї політики, який сам мав нагоду з нею познайомитися, перебуваючи вісім років у совєтських концтаборах, містить чимало матеріялу, з яким доцільно познайомитися кожному читачеві. *)

СССР — вкритий системою концентраційних таборів і звідси назва книги „Архіпелаг ГУЛаг", бо йдеться тут немов про сотні малих острівців розкинутих по широкому морі. Концтабори — невід'ємна частина совєтської системи і це наглядно доказав А. Солженіцин, включаючи до своєї книги розповідь не тільки про горезвісну сталінську добу, а й про ленінський етап, коли то цій системі концтаборів покладено основи. У своїй книзі А. Солженіцин використав не тільки власні спостереження з свого восьмирічного перебування у концтаборах і тюрмах СССР, а також розповіді 227 осіб, які у роках 1918 - 1953 зазнали на собі „благодатей" совєтської системи.

Совєтська система — це „тюремне виробництво", яке потребує „сирівців" і цим „сирівцем" є населення СССР. „Сирівець" постачається шляхом арештів, таємних засудів на довголітнє ув'язнення і повторних засудів по відбутті попередніх реченців покарання. Уся книжка А. Солженіцина переповнена конкретними фактами, датами, прізвищами. Для ілюстрації вкажемо на деякі з них.

А. Солженіцин згадує про голод у 1922 р., і про людоїдство, стверджуючи, що совєтський уряд всього цього вже тоді не хотів бачити. Про голод 1932-33 рр. він пише, що цей голод „прийшов в той час, коли не було ані посухи, ні війни". У 1929 - 30 роках переселено понад 15 мільйонів селян в тайгу та тундру, щоб тільки здійснити заплановану колективізацію сільського господарства і зламати спротив селян. „В усій історії Росії немає чогось такого, з чим це можна б порівняти, — пише він і додає: це було примусове переселення усього народу і етнічна катастрофа".

За що арештували людей? За відмову співпрацювати з поліцією, за здогадну ворожість до режиму, за те, що інші члени родини були вже арештовані. Він згадує, що напр. в Харкові арештовано провідну комуністку Н. Суровець за те, що вона відмовилася доносити на членів українського совєтського уряду. Коли в 1939 р. большевики „визволили" західних українців і західніх білорусів, а в 1940 р. — балтійців і Молдавію, то тоді почались масові арешти т.зв. ненадійних елементів. Совєтсько - німецька війна порушила „плян", але, втікаючи перед наступаючими німецькими військами, большевики в поспіху лишали майно, цілі фортеці, але „не забули вистріляти політичних в'язнів у тюрмах Львова, Рівного, Таллина і багато інших західніх тюрем. В тюрмі Тарту вони розстріляли 192 в'язнів, а їх тіла вкинули в колодязь".

Про події після Другої світової війни у Західній Україні Солженіцин пише: „Від закінчення війни і багато років пізніше плив численний потік українських націоналістів („бандерівців") ... Національні потоки не переривались. Увесь час котився потік бандерівців, яких у розгарі боротьби схоплено у лісах. Одночасно засуджувано на десять і п'ять років концтаборів всіх тих мешканців Західньої України, які могли мати якесь відношення до партизан; хто дозволив їм переночувати; хто з них дав їм харчі, хто на них не доніс. Почавши приблизно від 1950 року почався потік жінок бандерівців — їм давали по 10 років за те, що вони не доносили на своїх чоловіків, щоб в цей спосіб з ними скоріше покінчити".

Жахливі картини поведінки в'язничних властей з в'язнями в тюрмах, в час перетранспортовування, в концтаборах. Солженіцин вичисляє 31 жорстоких тортур, стосованих чекістами - каґебістами, додаючи, що один з свідків, сам в'язень, подав йому список 52 різних форм стосованих тортур.

Оповідаючи про совєтське, карне право, Солженіцин стверджує, що ніхто із т.зв. „підсудних" не бачив карного кодексу, бо такого ніде не можна було дістати. Після довшого слідства три службовці НКВД виносили вирок, а часом це робила сама секретарка, яка знала, що вирок (після т.зв. статті 58 - 10) мусить бути від 15 до 25 років, або кара смерти, яку то касували то знову відновляли. Він згадує, що осіб, яких червона армія звільнила із німецьких концтаборів, або полонених, знову судили й саджали в совєтські концтабори, за так зв. „зраду родіни". Клясичний приклад, як працює совєтська поліційно - судівнича система, дає історія з моряками, яких корабель затонув, недалеко берегів Швеції. Шведи їх врятували й дали притулок у себе до кінця Другої світової війни. Коли після закінчення війни моряки повернулися до СССР й оповідали про те, як у Швеції їх добре харчували й

(Закінчення на стор. 4-ій)

*) А. Солженіцин, Архипелаг ГУЛаг 1918-1956. Опит художественного исследования. Paris, YMCA Press, 1973 A. I. Solzhenitsyn, The Gulag Archipelago 1918-1956. New York, Harper & Row, 1974.

Д-р Тарас К. Церкевич

ПСИХОСОЦІЯЛЬНІ ЗАВДАННЯ

Більша кількість людей в той або інший час ставлять собі такі питання: „Хто я? Яка ціль мого життя? Як я можу знайти мету в житті?" і т. і. Щоб дістати відповідь на ці або подібні питання, люди звертаються за допомогою до вчителів, релігійних провідників, мислителів і їх філософських творів, і вряди-годи до фахівців психічного здоров'я (психологів, психіятрів або соціяльних працівників державного уряду). Люди, звичайно, не тільки не задоволені з одержаних відповідей на ці питання, але навіть оґірчені. Одначе, більш ніж правдоподібно, незадоволення випливає з того, що самі люди не знають, чого вони хочуть.

Психолог Ерік Еріксон намагався устійнити певний послідовний порядок у безладді людського життя, беручи за основу окреслену розвиткову послідовність періодів життя людини. Кожний такий життьовий період є подуманий, як виконання „психосоціяльного завдання" — завдання, яке полягає (основане) на боротьбі і поконанні різних суперечностей. Кожна особа, він або вона, розвиває свою індивідуальність (свою особистість) залежно від того, як він або вона розв'язує суперечності і поборює сутички, які зустрічаються у даному життьовому періоді людини, як її „психосоціяльні завдання. Успішне розв'язання цих завдань витворює здорову особистість. Неуспішне розв'язання завдань утруднює психологічний ріст людини і утруднює змогу вчитися успішних шляхів для співдіяння з дійсними й суттєвими справами життя. Якщо індивідуум не буде спроможний розв'язати суперечностей раннього психосоціяльного періоду, тоді він матиме дальші труднощі при розв'язуванні конфліктів пізнішого періоду. Тому невдача і неспроможність подолати вимагане завдання в ранньому періоді є більш шкідливі для індивідуума, ніж невдача поконати завдання в пізнішому періоді.

Розпічнемо від характеристики окремих психосоціяльних періодів: у першому періоді, що охоплює два перші роки, немовля мусить вчитися основного довір'я. Немовля мусить зрозуміти і навчитися, що воно може розраховувати на інших, які підтримають його і допоможуть йому вижити і продовжувати існування. Немовля мусить навчитися і пізнати, що інші люди не будуть шкодити йому і не принесуть йому жадного болю. Цей перший період — найважніший, бо без основного довір'я індивідуум ніколи не буде в стані навчитися спритности, що буде йому потрібна в інших психосоціяльних періодах. Люди, які не спроможні навчитися основного довір'я, найбільш правдоподібно, опиняться у шпиталі психічно хворих.

Другий психосоціяльний період, який покриває вік від другого до п'ятого року життя, вимагає, щоб дитина вчилася самостійности. Під час цього періоду дитина вчиться шанувати себе самого і довір'яти собі. Діти, що не спромоглися навчитися самостійности в цьому періоді, виростають на дорослих, боязких і недовірливих до самих себе. Ці особи дуже часто відсуваються від щоденного життя і живуть у світі фантазії.

Між 6-им і 8-им роками життя дитина розпочинає грати в ігри та з іншими дітьми. Це період інтенсивної творчости дитини, бо в третьому періоді діти вчаться ініціятиви. Діти розпочинають вчитися творити. Діти, які не зуміють навчитися ініціятиви в цьому періоді, належать в майбутньому до так званих „я не можу".

У четвертому психосоціяльному періоді, між 9-им і 12-им роками життя, дитина розпочинає вчитися майстерности, за допомогою якої вона може використовувати свої здібності для виконання реальних речей із сфери своєї фантазії.

У п'ятому періоді, між 13-тим і 17-им роками життя, підліток намагається знайти свою ідентичність (справжність). Підліток докладає зусиль, щоб знайти відповіді на три питання: „Хто я? Що я роблю тут? Хто є ці всі інші?" На жаль, багато людей нашої культури загрузають у цьому періоді і на пізніше. Вони дуже часто переходять з роботи на роботу, з подружжя на подружжя, або з міста до міста в пошукуванні своєї ідентичности.

Шостий психосоціяльний період, що розтягається приблизно від 18-го до 30-го року життя, вимагає, щоб індивідуум осягнув інтимність. Інтимність (близкість) полягає у здібності давати і приймати прихильність (чи любов). У цьому періоді особа вчиться відчувати симпатію та говорити одверто і чесно. В цьому періоді життя людина вчиться засновувати постійні або напівпостійні відносини з членами протилежної статі.

У межах 7-го психосоціяльного періоду, найдовшого періоду, від 30-ти до 50-ти років життя, індивідуум осягає спосібність створювати (ґенерувати), він будує свою родину і свою кар'єру. Він або вона розвиває звичаї і запал, бере участь у світових і громадських справах. Коротко кажучи, індивідуум жертвує щось для громади. Люди, які уважають, що їм трудно осягнути стан репродуктивности (ґератівіти), дуже часто самі стають невротиками і дають нащадків, які теж стають майбутніми невротиками.

У кінцевому періоді психосоціяльного розвитку індивідуум старається осягнути ступінь „чесноти свого я" („еґо інтерґріті"), що значить, що він оглядається назад на своє життя і оцінює його з пункту бачення осягнення мети і задоволення його потреб. Тому в цей час деякі люди, почуваючи себе задоволеними з самих себе і з світу, дивляться назад і кажуть: „Було добре... Є добре..." і приготовляються до остаточного виступу на сцені життя. Інші ж люди дивляться назад і відчувають, що вони „щось пропустили". Ці люди або стараються наново наздогнати їхню молодість або втративши надію, відмовляються від усього і марно кінчають своє життя.

Еріксонова теорія не стосується жадних глибоко-філософських проблем, вона намагається пояснити, окреслити вимоги для людини, якщо та хоче жити щасливо в нашій спільноті.

(Закінчення на стор. 4-ій)

Ф. Лукіянович

МІСТОК У ЧАППАКВІДДІК

5

Поворот до Гаєніс Порту

Продавець реальностей та завзятий прихильник родини Кеннеді Роберт Керролл ледве не переїхав людину, яка одчайдушно перебігала дорогу. Гей! — гукнув він, але впізнав Джозефа Гарґана, кузена Едварда. Гарґан був третьою особою на поромі з Едвардом. З другого боку сенатора Керролл пізнав Джека Ґріммінса, шофера Едварда. Від перехожих, Керролл довідався про події. Зателефонував до Арени, чи може в чомусь допомогти? — Хвилину. — О, так, Баббі, Ти маєш літака, а Едвард конче хоче дістатися до Гаєніс, чи можеш перевезти його? Домовились, що матиме літак готовий на летовищі. Щоб оминути репортерів, Кеннеді й Маркгем висмикнулись з поліції бічними дверима, всіли до стейтового авта, що завезло їх на летовище. Керрол мав літак запущений. Спробував нав'язати із ними розмову, але нічого не вийшло. Приземлився на летовищі з двома мовчазними, замисленими пасажирами.

Кілька молодих і добре вдягнених дівчат з віллі Лоренса всіли на пором і переїхали до Едґартавну; очі в них були червоні, наче з безсоння чи плачу, одна навіть хлипала. Вони взяли таксівку, що завезла їх до готелю Катама дві милі від порому.

Обвинувач Волтел Стіле

Впродовж 14 літ адвокат В. Стіле працював заступником прокурора в Востоні. Від шести тижнів прийняв побічну працю обвинувачувача в Едґартавні із заробітком 5.000 дол. річно. В цьому йому не так йшлося про гроші як про рибу. Завзятий рибалка, як тільки міг вирватись від обов'язків — вудив. Едварда знав із спільної праці в прокуратурі. Заскочив до поліції, щоб полагодити якусь дрібну справу, і чимскорше над море. Зустрів Арену, який сказав йому залишитись, вказавши на двері свого кабінету, сказав, що Е. Кеннеді там. Стіле побачив знайомого Маркгема, вони вийшли бічними дверима до готелю Шератон. Маркгем почав пакувати свої та Едвардові речі, був крайньо схвильований і розгублений, при чому повторював — це жахливо, вона мертва, мертва! З уривків Стіле зрозумів, про що мова і сказав: „Павле, але дев'ять годин — це довгий час. Ми підлягаємо дистриктові в Ню Бедфорд, а там, знаєш, прокурором є здібний на несподіванки Дайніс". — „О, Боже!" — зідхнув Маркгем, і вони вийшли. Опісля Стіле зайшов до Арени і почав обмірковувати стан з правної точки зору, коли зателефонував поручник Кіллен із Бедфорду: „В справі випадку, Джім, чи потрібно автопсії? Бо д-р Міллс вагається". — „Це залежить від нього, але я не бачу причини". — „Ну, так в цьому не буде проблеми, все впорядку", — закінчив Кіллін.

Вміжчасі, під поліцією зібралася група репортерів, у тому з Н. Й. Таймсу та Нюзвіку, і настирливо домагались офіційного звідомлення. Арена пообіцяв Едвардові, що нічого не подасть до відома преси без згоди адвоката Кеннеді, Бурке Маршала. Припертий до муру репортерами, одначе, подав деякі факти усно та перечитав заяву Едварда.

Заклик на суд

Стіле зажадав заяву Едварда, уважно перечитав її і сказав, що це є визнання вини. А потім, переглядаючи книгу законів, знайшов, що Кеннеді провинився супроти статті 90, секції 26: залишив місце нещасливого випадку, і обвинувачувач заявив, що слід внести буде відповідну скаргу. „Чи він був п'яний?" — Запитав він. — „А як мені про це знати?" — відповів питанням на питання Арена. „Чи повідомлено прокурора?" — „Ні", — відповів Арена. — „Цього вимагає закон" — сказав Стіле. Арена зателефонував і почув голос прок. Дайніса: „Я перебираю, і провадитиму цю справу. А за короткий час телефон від поручника Кіллена: „В чому справа?. Це тільки автомобільний випадок у Твоїй окрузі. Чейже даси собі раду сам?" — „Та, очевидно, немає проблем" — „Ну і гаразд", — відповів Кіллен цілковито спантеличеним Арені та Стіле.

Потім Стіле зателефонував до Ню Бедфорду і сказав, що згідно з законом слід перевести автопсію. Похвалив Арену за те, що одержав заяву-зізнання від Кеннеді, бо цей зовсім не мусів признаватись, що він їхав автом, адже на це не було свідків. Зрештою Копечне могла взяти авто сама, а закон не вимагає від пасажира повідомлення про випадок, — тільки від водія. Поскільки вона мертва, хто може доказати, що не вона керувала? На підставі заяви Кеннеді, Стіле виписав йому заклик на суд.

Після виїзду гостей сторож Сілва зайшов до віллі Лоренса. На диво, він знайшов там все у найкращому порядку, — чистоту, всі ліжка застелені, що є рідкістю. Чоловік, що вивозить сміття, заглянув до скриньки, що видалася йому тяжкою. Його цікавість була винагороджена — він знайшов три пляшки джіну нерозпечатані.

(Продовження буде)

Помер піонер авіації Чарлс Ліндберг

Кіпагулу, Гаваї. — У понеділок, 26-го серпня, тут на 72 році життя помер на недугу рака піонер авіації Чарлс Ліндберг, який своїм одиночним польотом через Атлантійський океан в 1927 році відкрив нову еру міжконтинентальних полетів. Ліндберг вернувся на Гаваї 8 днів раніше після одномісячного перебування в Колюмбійському Пресбітеріянському Медичному Центрі в Ню Йорку, бо хотів померти „в своїй хаті". Президент Джеральд Форд вшанував пам'ять Ліндберга, заявляючи, що „від хвилини коли „Спирит оф Сент Луїс" приземлився в Паріжі 21-го травня 1927-го року, Чарлс А. Ліндберг заслужив собі на місце в історії". На руки вдови Ліндберга наспіло також багато виявів співчуття від інших піонерів авіації, політичних лідерів, приятелів тощо, які оцінили його вклад в розвиток авіації.

Чарлс Ліндберг

Про 25-річного Чарлса Ліндберга заговорив цілий світ, коли в травні 1927-го року він протягом 33-ох годин сам один перелетів з Ню Йорку до Парижу на одномоторовім літаку „Спирит оф Луїс" доказуючи, що авіація може стати новим, швидким засобом транспортації, замість тільки спортом малої групи очайдухів. Після цього полету президент Калвін Куліджв нагородив Ліндберга „Медалею Чести", а в містах Америки його вітали як героя. Ліндберг тоді також відбув „подорож доброї волі" до країн Південної Америки, як неофіційний амбасадор ЗСА.

Після його історичного полету Ліндберг продовжував цікавитися авіяцією, будучи дорадником для приватних повітряних ліній та для військового летунства. Але авіяція не була єдиним зацікавленням Ліндберга, бо він також включився в рух збереження довкілля та був активним в політиці. Напередодні Другої світової війни він був одним з провідників руху „Америка фирст", який мав на меті переконати населення і уряд ЗСА, що Америка повинна залишитися невтральною. Це контроверсійне і тоді непопулярне становище Ліндберга викликало гостру персональну атаку з боку президента Френкліна Рузвелта, але після нападу японських літаків на американську флоту в Перл Гарбор, Ліндберг добровільно зголосився до війська. Президент Рузвелт відмовився приверенути Ліндбергові рангу полковника, з якої він зрезиґнував після критики з боку Президента, але Ліндберг брав участь у війні як цивільний дорадник для військових збройних сил.

Родина Ліндбергів пережила в 1932-му році трагедію, коли їхній одноріччий син Чарлс був схоплений за грошевий викуп і вбитий.

Після Другої світової війни та майже до кінця свого життя Чарлс Ліндберг продовжував працювати в ділянці авіації, як дорадник для приватних повітряних ліній та американського військового летунства. До травня ц.р. він займав пост віцепрезидента повітряної лінії Пен Американ.

ГОЛОДІВКУ СОЛІДАРНОСТИ . . .

(Продовження зі стор. 1-ої)

Конгресі, зв'язки з пресою. Андрій Міхняк з Клівленду, який був у першій групі учасників голодівки, виступив із словом від імени голодуючих. Він вказав на те, що учасники голодівки, хоч, у більшості, незнають один одного, з'їхались до Вашингтону з усіх сторін, бо їх єднала одна мета — врятувати Валентина Мороза. Опісля, як і щовечора протягом останніх двох тижнів, учасники голодівки читали витяги з творів Валентина Мороза. Борис Антонович, молодий адвокат з Чікаго й кандидат до стейтового Сенату Іллиной, який приєднався до голодівки в середу, прочитав витяги із „Серед снігів" українською мовою, а Єлисавета Ясевич з Клівленду — частину „Замість останнього слова" англійською мовою. Координатор Комітету Оборони Валентина Мороза Андрій Чорнодольський з Балтимору подякував учасникам голодівки, членам Комітету, парохові й настоятелеві українських церков у Вашингтоні і вашингтонській та балтиморській громадам за їхню працю і підтримку. Він при цьому підкреслив, що це був лише початок — перший крок — що акція Комітету буде продовжуватись і посилюватись. Кінчаючи своє слово, Андрій Чорнодольський прочитав декларацію, яку опрацювали члени Комітету й учасники голодівки.

В декларації повідомлено про започаткування „Фонду оборони людських прав в Україні", намічена сума якої обраховується в 20 тисяч долярів. Повідомлено про пляни відкриття у Вашингтоні постійного бюра для цієї мети, який здійснюватиме завдання Комітету — домогтися зустрічі з президентом Фордом, довести до успішного схвалення в Сенаті резолюції в справі Мороза, яку подав у четвер сенатор Роберт Тафт з Огайо, домогтись подібної резолюції в Палаті Представників і здобути якнайбільшого розголосу справи Мороза в американській та закордонній пресі.

Для здійснення цих завдань Комітет плянує втримати далі вже здобуті зв'язки з конгресменами, сенаторами і представниками Державного Департаменту, далі інформувати пресу і нав'язати контакти з закордонними посольствами у Вашингтоні.

В декларації звертається окрему увагу на здобуття масової підтримки українською громадою. Для цієї мети Комітет утримуватиме діловий контакт з українськими організаціями, установами й церквами, далі інформуватиме українську громаду про свою працю, вестиме курси для цієї акції, та закликатиме усіх українців в Америці підтримати працю Комітету, як морально, так і фінансово.

Остання демонстрація першої фази кампанії захисту Валентина Мороза у Вашингтоні закінчилася співом „Боже Великий" і „Ще не вмерла".

МОЛОДА, МОЛОДА „СОЮЗІВКА"

(Закінчення зі стор. 1-ої)

тоді. Я — виросла на „Союзівці"!

У крамниці „Союзівка", з українською керамікою, картками, літературою, вишивками, працює високий юнак Олександер Худолій. Він — син лікаря, і кажмо, що перебування в рідному середовищі може йому помогти виробитись на справжнього мужчину і громадянина.

— Я граю на акордеоні, також заступаю Володимира Добущака, а тут — продаю в крамниці, також пильную за автоматами на соду тощо, щоб були повні, для гостей. Я закінчую середню школу, мабуть піду студіювати медицину. Вже 10 років граю на акордеоні. Останнього року у Вашингтоні, Д.К., я зайняв третє місце в групі моїх років (мені 16 років) — то був всеамериканський конкурс. І на інших, стейтових конкурсах, я вигравав різні місця, також і перші.

Така вона, творча, цікава, обдарована молодь на „Союзівці", а звідси й висновок про ролю Українського Союзу про його Оселі. Треба великого досвіду, знань і зв'язків, щоб підібрати персонал такого високого типу, — одна з причин приємної усмішки на обличчі директора Володимира Кваса.

„Аргентинська ніч"

Ви ще не були в Аргентині?...

Прийдіть надвечір на „Союзівку", тільки в четвер. Що — четверга кожного тижня в час сезону за віллею „Ворохта" — палають два великі вогнища, лунає південноамериканська музика й пісні, хтось із молодих працівників обертається у „біка", інший у „тореадора" — гості за накритими червоним столами бавляться при чарці вина, вечеряють, вихваляючи смажені п. Андрієм під відкритим небом реберця, що все це добре, все потрі(„асадо"), з багатою приправою.

Здавалося б — фантасмагорія: українці, на американській землі, а ніч — аргентинська!... А виявляється, що все це добре, все потрібне, бо упримлює гостям побут, дає нагоду розважитися, поговорити.

Спершу приграє для гостей баяніст Олесь Худолій, потім окремі точки заповідає Аня Дидик, співає українською і еспанською мовами Оксана Ворбич у супроводі гітаристів.

Знайомимося з кількома гостями. Пані Ліда Смик із дітьми — дружина відомого лікаря й громадянина з Чікаго. Д-р Роман Смик прибуде завтра, а віллю „Полтава" він винаймає для своєї родини — і численних милих гостей! — майже на все літо вже 12 (дванадцять) років підряд! За іншим столом — брат сл. п. Д. Галичина — з дружиною, сивоволосий і незвичайно стрункий на свій вік, на „Союзівці" відзначили 45-ліття подружжя! Старше подружжя Юрчишиних з внучкою мандрують автом до Монтреалу із Ню Джерзі, але як можна було по дорозі пропустити „Аргентинську ніч" на „Союзівці"? В один голос вони стверджують: „Ми тут дуже любимо бути. Тут є щось від Гуцульщини". Ще далі — молода родина Куропасів: д-р Мирон Куропась із дружиною Лесею і двома непосидющими синками. Батьки повні вражень, бо саме повернулися з подорожі на Україну. А про „Союзівку" д-р Мирон Куропась говорить із захопленням, прохає підкреслити особливі заслуги директора Володимира Кваса в розбудові Оселі, за надання їй стилевости і звернення уваги на молодь.

Рантом тихі розмови й ніжні пісні уриваються. Лунають оплески, а потім всі встають і липе в „аргентинське" (цього разу) небо спонтанний спів гостей: хтось довідавсь, що того дня мати головного предсідника УНСоюзу пані Анна Лисогір відзначає 86 років життя! Вона зворушено дякує усім за вияви уваги до старшої людини та прохає Бога, щоб усіх благословив добром за добре людське серце.

Хоч уже досить пізно, над закінченою і замаяною деревами галявиною, де подали аргентинську вечерю, пролітають білі метелики. В сутінках вони здаються срібними й невимовно ніжними, справжніми символами затишку й відпочинку, безтурботности й відпруження серед природи. Тільки постійний працівник на „Союзівці" по господарській частині, Володимир Прачук — привітному, присів собі збоку, відпочиває. Це він напиляв і наколов стільки дров, щоб славний кухар „Союзівки" п. Андрій міг насмажити для понад сотні гостей „асадо", смачне й пожиле. Пан Прачук може вибрати собі найсмачнішу вечерю. Він так і говорить: „О, не завжди мені легко працювати. Але тут біди немає, а вже щодо харчів, то споживай, аби тільки був задоволений та міцний".

Бачимо дир. Володимира Кваса у велетенському „сомбреро": дівчатка — студентки з обслуги — всі в червоному (це ж „Аргентинська ніч"!) лише панна Міра Оденічин, яка подає налої на столики, походжає в гуцульському киптарику, щоб не забували гості, що вони таки на „Союзівці", на стилевій оселі.

„Аргентинські ночі
Та й на „Союзівці",-
Так співати вміють
Тільки українці"!...

— радісно й весело звучить пісня у виконанні групи, під звуки гітар, аж дехто з гостей і собі підспівує, швидко підхоплюючи гарну мелодію.

„Союзівка" УНСоюзу можна пишатись майже небувалим явищем: тут витворюється традиційна, союзівська (і союзова) родина: п-во Куропасі, наприклад, познайомились сюди саме на „Союзівці" — і нині прибули сюди із дітьми; так само п-во Романовичі й інші, або, візьмім кельнерка Леся Смейко, гарна звинна дівчина — її батьки познайомились тут, на „Союзівці", а нині дочка їх, вже студентка, прибула сюди на літню працю. Особливо ж оте славне союзівське „Будьмо знайомі", і не даремно ЕКО колись незлобно усміхнувся в „Лисі Микиті", кидаючи гасло: „Бери дівку, вези на Союзівку! Якщо думати про творення українських родин у Америці, то це добра й мудра порада.

Ще довго гомоніли гості, коли вже й справжня ніч нависла над Оселею. Та розвага ця не закінчилася: бажаючі могли піти ще й на печення кукурудзи біля вагнищ над потічком, на покладистих скелях, під тихими зорями урожайного серпня...

Інша чимала група — сама молодь — поспішила до віллі „Львів", де відбуваються, після дитячих таборів, Курси Українознавства. Передемось і ми туди зеленими, свіжими і в серпні дорогами — алеями „Союзівки".

(Продовження буде)

Етнічні групи в Клівленді підтримують кандидатуру Богдана Футея на конгресмена

Клівленд. — Щоб краще розгорнути виборчу кампанію в користь незалежного кандидата адвоката д-ра Богдана Футея на конгресмена з 23-ої виборчої округи, в Клівленді зформовано окремі етнічні комітети, які будуть активно підтримувати кандидатуру Б. Футея. Вже діють етнічні комітети: німецький, грецький, угорський, ливансько-сирійський, польський, словацький, український. Український комітет очолює Василь Ліщинецький.

У свій виборчий плятформі Богдан Футей на перше місце висуває проблему боротьби з інфляцією, а далі справу ефективного і економічного використовування державного апарату на федеральному рівні. Б. Футей підтримує проєкт податкової реформи, плян здорового забезпечення і таку американську зовнішню політику, яка забезпечила б не тільки максимально державні інтереси ЗСА, а й причинилася до забезпечення у світі можливо справедливого політичного ладу.

Український комітет за кандидатуру Богдана Футея звернувся зі закликом до всіх українців округи дати всяку можливу їм підтримку Б. Футеєві. Комітет також надіється, що українська громада в ЗСА дасть Б. Футеєві необхідну фінансову допомогу у його виборчій кампанії. За інформаціями у всіх справах вибору Богдана Футея на конгресмена треба звертатися на адресу Комітету. Туди також треба надсилати пожертви на його виборчу кампанію. Адреса Комітету: Bohdan Futey in Congress Committee, 5282 Pearl Road, Parma, Ohio 44129.

ФЕДЕРАЦІЯ НІМЕЦЬКО-АМЕРИКАНСЬКИХ ТОВАРИСТВ ПІДТРИМУЄ КАНДИДАТУРУ Б. ФУТЕЯ

Клівленд. — Кандидат на конгресмена з 23 виборчого дистрикту в Клівленді д-р Богдан Футей одержав одноголосну підтримку від Федерації Німецько - Американських Товариств Великого Клівленду. У листі з цього приводу до Богдана Футея президент Федерації Джек Вівель пише, що „на рекомендацію Політичного дослідчого комітету Федерація Німецько-Американських Товариств Великого Клівленду офіційно підтримує Вашу кандидатуру у виборах на конгресмена ЗСА з 23 округи... Цей лист є одночасно повідомленням, що Ви маєте подати до публічного відома погодження Федерації підтримати Вашу кандидатуру на конгресмена у виборах з 23 округи".

Президент Форд накреслив 5 тем для вершинної економічної конференції

Вашингтон. — Пресовий секретар Білого Дому Джеральд терГорст поінформував кореспондентів, що президент Форд накреслив 5 головних тем, які повинні бути обговорені на вершинній конференції, що відбудеться у Вашингтоні 27-28-го вересня ц. р. Головною метою цієї конференції, в якій візьмуть участь представники індустрії, робітничих спілок, сільськогосподарського сектора, Уряду, а також сам президент Форд, буде обговорити пляни й заходи поборювання інфляції. Президент Форд думає, що головними темами цієї конференції повинні бути: 1) Точно з'ясувати теперішній економічний стан Америки. 2) Виявити головні причини інфляції. 3) Прийти до загального узгіднення відносно головних плянів боротьби з інфляцією. 4) Розгорнути можливість нових і реалістичних заходів боротьби з інфляцією. 5) Визначити сектори економіки, які потребують негайної помочі. Пресовий секретар тер Горст заявив, що президент Форд свідомий факту, що ця вершинна конференція не розв'яже зразу всіх проблем, але повинна бути першим кроком в поборюванні інфляції. Тер Горст також поінформував, що вже 5-го вересня відбудеться підготовча нарада, в якій візьмуть участь чільні економісти країни, а опісля, ще до самої вершинної конференції, відбуватимуться ще ці підготовчі наради, під час яких члени кабінету обговорюватимуть економічні проблеми з представниками індустрії, з лідерами робітничих спілок, з представниками сільського господарства, з банковцями, тощо. Таким чином, 2-денна вершинна конференція буде тільки заключним етапом, а головні питання повинні бути обговорені вже під час цих підготовчих нарад.

Генеральний секретар ОН відвідав Кипр і Туреччину

Нікозія. — В рямках своєї „миротворчої ролі", генеральний секретар Об'єднаних Націй Курт Вальдгайм прибув 26 серпня на Кипр, де відбув розмови з лідерами кипрських греків і турків. У висліді заходів генерального секретаря ОН відбулося того ж дня в його присутності безпосередня зустріч між президентом Глафкосом Клерідес та віцепрезидентом Дауфом Денкташем. В часі всіх цих розмов були зроблені спроби знайти базу для греко-турецького погодження на Кипрі. Обидва кипрські лідери заявили після наради, що зустріч „була корисна". Конструктивний аспект розмов підкреслив також генеральний секретар ОН Вальдгайм.

Не зважаючи на такі й інші декларації, ситуація на Кипрі далі критична, а навіть погіршилася після того, коли грецький уряд повідомив, що приймає совєтську пропозицію в справі Кипру. Ця пропозиція, як відомо, зводиться до того, щоб справу Кипру передати на вирішення Ради Безпеки ОН, при чому у нарадах взяв би участь також Туреччина, Греція та Кипр. З боку американського уряду були пороблені заходи, щоб не допустити до такого рішення грецького уряду, але ці заходи не увінчалися успіхом. Більше того, вперше на грецько-турецькому кордоні в околиці села Лікоф прийшло до перестрілки між грецькими і турецькими прикордонними частинами.

До нічого позитивного не привела зустріч генерального секретаря ОН з турецьким прем'єр-міністром Есевітом в Анкарі 26 серпня. Розмова тривала понад три години і на її закінчення турецький прем'єр-міністер заявив, що найкраще буде, коли буде можливим влаштувати зустріч між ним і грецьким прем'єр міністром Караманлісом. На думку Есевіта така зустріч мала б позитивні наслідки і привела б до полагодження кипрської кризи.

ЛЕГАЛЬНЕ Й НЕЛЕГАЛЬНЕ

(Закінчення зі стор. 2-ої)

ною умовах найдоцільніше, навіть єдино можливе обмежитися легальними засобами. Тобто існуючими законними дорогами поборювати й поступово ослаблювати большевизм і російський імперіялізм. На перший погляд виглядає це зовсім нереконливо, бо чому ж не використати зобов'язуючих законів і норм для здобування успіху за успіхом, зміцнювання своїх сил, скріплювання своєї підтримки? Але... але чи не потягне це за собою теж, хоч би якоюсь мірою, морального визнання існуючої системи?

Далі на місці запит: а що в СССР є легальне по лінії боротьби за свої права, що вкладається в тамошні правові норми, що закон допускає та захищає? Від відповіді на ці питання повністю залежить можливість чи неможливість, доцільність чи недоцільність, розраховування та чи відкидання так званого легалізму. Першим, одним з найнаявніших і дуже характеристичним виявом нової хвилі зрушення в Україні була так звана справа юристів. Невеличкий гурток юристів, випускників совєтських шкіл дискутував при замкнених дверях питання застосування зобов'язуючих законів большевицької конституції в напрямі поліпшення життя та введення конечних змін. Від того власне пішла назва, пропонована декими для них і їм подібних — „конституціоналісти". Серед зобов'язуючих точок конституції в СССР, — конституція СССР і поодиноких республік для чогось косметичних різні, — є 14 і 17, які „забезпечують" кожній нації право на „самовизначення аж до відокремлення включно". Чи є щось природніше й легальніше для правників, як дискутувати зобов'язуючий закон? Як робити з цього закону практичні висновки, бож завданням закону є нормувати практичне життя. Так думають всі наші й ненаші „легалісти", так думали і юристи у Львові. Але зовсім інакше вийшло. Юристів у Львові поставлено під суд, доказами проти них послужили не їхні акти й публічні протизаконні виступи, бо таких не було, але свідчення сексота студента Луцькова, і наші легалісти отримали довгорічні вироки, а один навіть кару смерти, замінену опісля на п'ятнадцять років тюрми, бо навіть совєтському „судочинству" не виходило видавати людину під розстріл за дискусію над совєтською конституцією.

А що було з Чорноволом? Він писав листа до прокурора, він зібрав такі самі матеріяли, писані іншими, він найвиразніше обмежився найлегальнішими проблемами, а саме: виявленням надужиття поліційних і судових органів, тобто став в обороні існуючого закону і... опинився в тюрмі, а тепер приходять дуже тривожні вістки про його дальшу долю. А Дзюба? Та ж цей не лише легальним шляхом добивався свого, але не хотів нічого більше, як виправлення, покращання, удосконалення існуючої системи й привернення комунізмові „ленінських норм" легальним шляхом. А як воно скінчилося, всі знаємо! Подібно з усіма іншими: Амальріком, Ґалянсковим, Горбаневською, Буковським і їм же ність числа.

Отже, де є легальні можливості? Що там узагалі легальне, а що ні? Тут доходимо до суті питання: легальні і легальним шляхом можливі тільки в правовій державі, там, де закон вищий від одиниці, групи, державного правління. Де закон один для всіх. Де закон застосовує і інтерпретує незалежний суд. Чи може хтось сказати, що таке є, що таке можливе в СССР? Таж большевики побудували й втримують свою систему, як вони самі говорять і пишуть, на „кляcовій", партійній справедливості. Таким чином конституції й зобов'язуючі закони можуть сто разів формулювати й визначати, що легальне, а що ні, але це тільки слова на папері або „для закордону" чи „для негрів", як це неодноразово заявляли представники совєтської влади й судочинства. В дійсності на поземі районну секретар райкому партії і районового КГБ вирішують, що є закон, а що ні. Це саме на поземі області, республіки. Іншими словами легальне те, що добре для партії, а що ні — нелегальне!

Чому ж тоді баламутити себе легальними засобами? Чи не краще наперед перевірити, чи такі є, а якщо так, то які вони. На жаль, перед Совєтським Союзом ще довгий шлях до стану, в якому закон буде зобов'язувати всіх, судити будуть суди, а не обкоми й „органи" чи ЦК. І на цьому шляху як і наш нарід та всі інші народи СССР чекають великі втрати й жертви. Така є дійсність!

В ІНДІЇ ЗНАЙДЕНО СКАРБ З ПЕРЕД 1,600 РОКІВ

Делі. — З Індії інформують, що в провінції Магараштра недалеко міста Пуна при прокладанні каналізації знайдено цінний скарб. Робітники відкрили під каменем у глиняному горщику 1,300 срібних монет з III ст. н. Х. Монети були вилиті в центральній Індії і пролежали заховані в землі 1,600 років. На всіх монетах є портрети правлячих в тому періоді монархів з усіма їхніми титулами.

Ме тай?Ю еш—плмбю лм

В. КРАВФОРД НАЗНАЧЕНИЙ АМБАСАДОРОМ ЗСА ДО КИПРУ

Вашингтон. — В понеділок 26 серпня відбулося заприсяження нового американського амбасадора до Кипру Вільяма Р. Кравфорда. Назначення нового амбасадора до Кипру було спричинене вбивством попереднього амбасадора Роджера Дейві-а в часі протиамериканських демонстрацій в Нікозії.

ДОПОВНЕННЯ

У надрукованому у вчорашньому виданні „Свободи" дописі: „Один з перших концертів літнього сезону Союзівки" помилково пропущено прізвище автора того допису-рецензії, що ним є проф. Роман Придаткевич.

Ділимося сумною вісткою з усією українською громадою і особливо з членством Наукового Т-ва ім. Шевченка, що в середу, дня 14 серпня 1974 року відійшов у вічність на 82 році свого віку

Сл. п. ІВАН КАЛЬМУК

заслужений меценат-добродій Наукового Товариства ім. Шевченка в Америці, як також добродій багатьох релігійних і національних культурних установ.

Похорон відбувся в суботу дня 17 серпня на українському цвинтарі в Бавнд Бруку, Н. Дж.

Дружині Покійного, Пані Ксені, а також усім членам Його родини складаємо сердечні вислови співчуття.

Управа Наукового Товариства ім. Шевченка в Америці

На Фонд Англомовного видання 10-томової Історії України-Руси Михайла Грушевського п. Франка і проф. д-р Матвій Стахів зложили 25.00 дол. замість квітів на могилу

Сл. п. ІВАНА КАЛЬМУКА

Мецената-добродія Наукового Товариства ім. Шевченка в Америці для видань наукових праць з історії української державности в рр. 1917-1920.

На фонд видання „ЩОДЕННИКА НАЧАЛЬНОЇ КОМАНДИ УКРАЇНСЬКОЇ ГАЛИЦЬКОЇ АРМІЇ" зложили:

Д-р Марія Фішер-Слиж	$ 25.00
Д-р Ігор Кодельський	25.00
Д-р Василь Стефурак	25.00
Д-р Роман Смик	20.00
Д-р Мирон Іваницький	20.00
Д-р Степан Павлинський	20.00
Д-р Михайло Головатий	5.00
п. Іван Вілоус	5.00

Дякуємо за пожертви.
Українське Кооперативне Видавництво ЧЕРВОНА КАЛИНА
P. O. Box 507 Church Street Sta.
New York, N.Y. 10008

Ювілейний Комітет СУМА в Огайо готується до праці

Клівленд. — Пресова референтура Ювілейного Комітету для відзначення 25-річчя Спілки Української Молоді з Клівленду інформує, що Осередки СУМА Клівленд, Парма, Янгставн, Акрон, Кентон, Лорейн і Колюмбус інтенсивно готуються до відзначення 25-річчя існування їхніх Осередків. Для гідного відзначення цієї дати в Клівленді був покликаний Ювілейний Комітет в складі 29 осіб, який очолив відомий сумівський і суспільно-громадський діяч Лев Кусяка. Комітет репрезентує всі згадані осередки. Побіч ділового, покликано також Почесний Ювілейний Комітет, до складу якого увійшли представники майже всіх діючих організацій на терені стейту Огайо. Діловий Комітет вже відбув ряд засідань, на яких опрацьовано плян святкувань. І так, в суботу 5-го жовтня ц.р. в приміщенні Тави Каунтрі 16808, Пітер Роуд в Стронгсвілі, Огайо, відбудеться великий ювілейний бенкет. Головну доповідь на бенкеті виголосить голова Крайової Управи СУМ в Канаді Ярослав Заяць, а в мистецькій частині, крім місцевих сил, виступлять тріо „Соловейки" з Філядельфії під мистецьким керівництвом проф. Зої Макарович. Організатори сподіються великої кількости учасників в бенкеті і інших імпрезах, які будуть зорганізовані з нагоди цієї ювілейної дати.

ПСИХОСОЦІЯЛЬНІ ЗАВДАННЯ

(Закінчення зі стор. 2-ої)

У наступних статтях я намагатимусь описати способи осягнення цілей, що їх подукує Еріксон. Коли ж хтось із шановних читачів цікавиться спеціяльними проблемами із психології окремо, то прошу спрямувати свої питання на адресу:

Taras K. Cerkevich, Ph.D.
Clinical Psychologist
Suite 213
Prine Building Mobile, Ala. 36606

Я буду подавати відповіді на ці питання до загального відома читачів у нашому хвальному часописі „Свобода". Це не будуть особисті приватні поради, а відповіді з питань науки психології, тому своїх прізвищ читачам не треба подавати, пишучи свої питання радше анонімно.

Д-р Тарас К. Церкевич

КУРС УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ НА РАТҐЕРСЬКОМУ УНІВЕРСИТЕТІ

Нюарк. — З Департаменту чужих мов і літератур Ратґерського університету в Нюарку інформують, що 9 вересня починаються тут виклади української мови для заавансованих (Інтермідіст Юкрейніян 860:119). Заінтересовані цим курсом студенти повинні вже зголошуватися у керівника курсу проф. Є. Федоренка. Виклади запляновані двічі тижнево — в понеділок і вівторок, год. 10-11 перед полуднем.

СОЛЖЕНІЦИН ПРО СИСТЕМУ ТЕРОРУ В СССР

(Закінчення зі стор. 2-ої)

ними опікувалися, то за т.зв. „антисовєтську пропаґанду" їх засудили по 5 років концтабору кожного. Шведські журналісти питали совєтський уряд про долю тих моряків. По кількох роках совєтський уряд був змушений звільнити цих моряків із концтабору, їх перевезено до Ленінграду, щоб підгодувати і опісля покликано шведських кореспондентів на інтерв'ю з ними. Морякам було суворо наказано сказати, що вони були до того часу в „школі" й не мали нагоди сконтактуватися зі своїми колишніми шведськими рятівниками. Солженіцин запитує чи хтось на Заході повірить в таку перфідну політику СССР?

Про Сталіна Солженіцин так висловився, коментуючи твердження одного комуніста, що „Сталін належить до комуністичного світового руху" „. . . в мойому розумінню все, до чого він належить, це до кримінального кодексу". Сталіна може хтось називати приятелем, „але не ті, на плечах яких він їздив, яких він бичував". Окреме питання — це число осіб ліквідованих режимом. Солженіцин пише: „Люди Єжова твердили, що на протязі 1937 і 1938 рр. півмільйона політичних в'язнів розстріляно по цілому Совєтському Союзі і 480,000 блатних — налогових злодіїв в додатку до того числа. (Злодіїв розстріляли на підставі статті 59-3, бо вони становили „ядро сили Ягоди"; і так „старе й благородне товариство злодіїв було підтяте)".

А. Солженіцин каже, що годі встановити число вбитих НКВД-истами, бо розстріли перепроваджувано у багатьох місцях — здогадно у 150 місцевостях СССР, хоч їх могло бути й більше. Ще в 1953 році, наприклад, не пускали туристів до Пскова, де НКВД-исти мучили й розстрілювали в'язнів у підземеллях багатьох церков і манастирів і не дозволяли відкривати ті місця, мовляв, вони тримають в них свої архіви. Фактично, павутиння там нагромаджувалося більше десяти років. А коли прийшлося відновлювати церкви, то треба було вивозити кістяки трупів вантажними автомобілями. До 1-го січня 1939 року там розстріляно 1,700-000 осіб.

Солженіцин твердить, що: „Царський устрій втратив ґрунт зберігти себе не під час вуличних розрухів у березні, але ділька десятків років раніше, коли то молодь з багатших родин уважала ув'язнення за почесть для себе; коли військові старшини (навіть старшини охрани) почали уважали пониження привітатися з жандармом.

Совєтська система воює з „ворогами" двох родів: соціяльними і національними. Ліквідація „клясових ворогів" почалась у СССР із встановленням большевицького режиму. А. Солженіцин пише, що у статті „Як організувати змагання" (7 і 10 січня 1918 р.) В.І. Ленін проголосив загальну єдину мету „очищення землі російської від всяких шкідливих комах". А під „комахами" він розумів не тільки всіх „клясовочуждих елементів", але також і „робітників, які ухиляються від праці". Цим започатковано криваву чистку, що продовжується в СССР по сьогодні. Це саме стосується „національних ворогів". А. Солженіцин відзначає, що „уже на початку 20-х років появились і потоки суцільно національні — покищо це невеликі для своїх окраїн, але вже чималі з російської точки зору: муссаватистів з Азербайджану, дашнаків з Вірменії, грузинських меншевиків і туркменів-басмачів, які чинили опір встановленню совєтської влади у Центральній Азії (перші середньоазійські совдепи були з великою перевагою росіян і їх вважалось за російську владу). В 1926 році повністю пересаджено сіоністську громаду „Гехалуц", яка зуміла піднестися до всеохоплюючого пориву інтернаціоналізму". Натиск на нації і народності в СССР посилюється. „Саджають якутів після повстання 1928 року. Саджають бурят-монголів після повстання 1929 року . . . Саджають казахів після героїчного (повстання) здавленого кіннотою Будьонного в 1930131 р. Судять на початку 1930 року Союз Визволення України (проф. Єфремов, Чехівський, Ніковський і ін), а, знаючи наші пропорції оголошеного і закритого — скільки там ще за їх плечима? Скільки потаємно?"

За ці провини проти людини і її прав, проти окремих народів, ніхто з винуватців не став на суд, нікого не притягнено до відповідальности — пише Солженіцин, наводячи жахливі й часто майже неймовірні факти злочинности совєтського режиму і його найвидатніших представників. У Західній Німеччині засуджено 86,000 воєнних злочинців. „Ми ні одного не поставили перед суд", — заявляє з біллю в серці автор „Архіпелагу". У розпуці він кидає важке обвинувачення російському народові: „Ми загубили мірило свободи. Ми не маємо чим визначити, де вона починається і де кінчається. Ми — азійський народ, від нас тільки беруть, беруть, беруть ці нескінчені заяви про нерозголошування всі, хто не лінується. Ми вже навіть не певні: маємо ми право розказувати про події свого власного життя?"

*

У нашому огляді ми дуже загально звернули увагу на найсуттєвіші моменти цього великого обвинувального акту проти совєтського режиму, яким є „Архіпелаг ГУЛаг". Треба надіятися, що у чергових своїх творах А. Солженіцин продовжуватиме розпочату важливу і відповідальну працю народного прокуратора. Великим позитивом при тому є те, що він виступає як письменник-лавреат, відзначений нагородою Нобеля і що його книги появляються десятками мов та мільйоновими тиражами. Це має значення і для нас українців у загальному контексі нашої визвольної боротьби.

ТАРЗАН, Ч. 7166. Комішо нер Крисп пояснює справу

Я пішлю вантажне авто по тіла моїх вбитих помічників, щоб вони були поховані на цвинтарях їхніх сіл . . . Тоді ми відтранспортуємо шкіри, ікли та браконьєрів до Луанди, де відбудеться судова розправа!

Але існує проблема, Тарзане! Коли ми цих „колеґ" садимо до в'язниці, то протягом деякого часу наші звірі можуть безпечно бродити по заповіднику . . . Але браконьєрство надто приманливе, щоб не спокусило інших...

Чому досі ніхто не дійшов до суті цієї справи, Петре?

Тому, що в ній замішане більше число людей!